Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

ISSN 2245-3539

Orientering

Nr. 65 febr. 2024 – 29. årg.

s. 1 Indkaldelse til generalforsamling
s. 2-3 Siden sidst fra forening og Arkiv
s. 3-4 Arkivernes dag 2023
s. 5-7 Thoreby Forsamlingshus
s. 7 Besøg fra USA
s. 8 Arrangementer og adresser m.v.

Herved indkaldes til **ordinær generalforsamling i**

Toreby Sogns Lokalhistoriske Forening og Arkiv,

tirsdag d. 27. februar 2024 kl. 19,00

i Torebycentrets cafeteria – **"Åkanden" -** Åmarksvej 5, Toreby.

Dagsorden:

1. **Valg af ordstyrer/dirigent**
2. **Beretning fra Lokalhistorisk Forening v/Hanne Sørensen**
3. **Beretning fra Arkivet** v/Susanne Poulsen
4. **Fremlæggelse af det reviderede regnskab** v/Per Poulsen
   Hvis du vil have regnskabet tilsendt, bedes du rette henvendelse til bestyrelsen.
5. **Indkomne forslag. -** Forslag skal være bestyrelsen i hænde senest 8 dage før generalforsamlingen.
6. **Arbejdsplan, budget og fastsættelse af kontingent.**
7. **Valg**:
   - **a) Bestyrelsen,** på valg er Per Poulsen og Knud W. Hansen (begge er villige til genvalg).
   - **b) Suppleant:** Egon Lintner (villig til genvalg)
   - **c) Valg af revisor:** Arne Jacobsen (villig til genvalg)
   - **d) Valg af revisorsuppleant:** Birgit Nielsen (villig til genvalg)

   Alle valg er naturligvis "frie", og bestyrelsens forslag er til forhandling.
8. **Eventuelt.**

Før generalforsamlingen fortæller **Else-Ravn Nielsen** om hønseriet **"Progress",** som var en af de mange virksomheder i Sognet. - "Progress", Vadebrovej 35 i Nagelsti, var anerkendt for gennem avl at fremelske særlig gode høns, kyllinger og æg.

I pausen: Kaffe og kage – som vi plejer!

Siden sidst fra Foreningen – v/Hanne Sørensen (formand)

Foreningen ønsker alle medlemmer et godt nytår 2024. Vi håber, at jeres opbakning vil være lige så stor i det nye år, som i 2023, for så er det sjovt for alle.

Der skal lyde en stor tak til medarbejderne i arkivet, da I alle gør et stort arbejde, som gavner i dag og i fremtiden.

2023 har på mange måder været et begivenhedsrigt år. Siden sidste nummer af ORIENTERING har vi haft tre meget velbesøgte arrangementer og mange gæster på Arkivet. Det er altid berigende at høre, hvad vores gæster har at berette, og hver gang bliver vi mere vidende om Sognets historie.

3. september besøgte vi trædrejer Søren W. Rasmussen i Krattet. Søren og hans hustru havde arrangeret siddepladser i haven, hvor vi kunne nyde vores medbragte kaffe/te og kage - og vejret var godt. I mindre hold så vi Sørens værksted, og derudover havde han lavet en lille udstilling af sine smukke drejearbejder. Tak for gæstfrihed. - 17 deltagere.

30. september besøgte vi Fuglsang Herregård. Vi startede med en rundvisning i de nyrenoverede værelser - virkelig flot, derefter var der kaffe/te og æblekage i Havesalen. Under kaffen fortalte Bodil Tørnøe Almgren om Fuglsangs historie og om renoveringen af værelserne - meget oplysende og interessant. - 32 deltagere. - Tak for gæstfrihed.

Siden sidst fra ARKIVET v/Susanne Poulsen (arkivleder)

Den 8. og 9. oktober var kassereren og jeg til årsmøde i Sammenslutningen af Lokalarkiver (SLA) i Middelfart. Det var et rigtig spændende årsmøde. Der var to forskellige emner - slægtsforskning og digitalisering.

Jeg meldte mig til de foredrag, der havde med slægtsforskning at gøre, og Per tog dem om digitalisering.

Der var to fælles foredrag, det ene med Adam Jon Kronegh, som fortalte om "Forsvundne arvinger". Det var så spændende, at vi ikke holdt pause, men kørte derudaf i to timer. Det andet var med Asbjørn Hellum (den tidligere rigsarkivar) og Ruth Hedegaard, der fortalte om deres arbejde med at digitalisere skrøbelige, gamle danske dokumenter på De Vestindiske Øer.

Det var et fantastisk årsmøde.

Lørdag den 11. november var det Arkivernes Dag i arkivet, emnet var "Foreningerne i Toreby sogn" dvs. de foreninger, der ikke eksisterer mere.

Fortsættes på side 3

Der kom et sted mellem 50 og 60 besøgende. Snakken gik, det var en rigtig hyggelig dag. Tak til alle der kom og besøgte os. Se artikel her i bladet.

Hvis du ikke nåede at se udstillingen, hænger den der endnu, så kig bare op til os.

Vi har fået en ny, ung medarbejder med en frisk hjerne – Julie Holm. Julie er født i sognet og har vist stor interesse for lokalhistorien. Hun er i gang med at lære at registrere, og hun er lærenem ☺

Jeg er i gang med arkivlederuddannelsen og mangler kun 2 kurser, det ene er jeg tilmeldt til maj.

Vi er godt i gang efter jul og nytår. Vi registrerer dokumenter og billeder, så vi keder os ikke. Men vi kan altid godt bruge flere frivillige, da vi har meget der skal registreres.

"Arkivernes dag" havde "Foreninger i Toreby Sogn" som tema.

Mange "kom forbi", men ikke alle medlemmer havde den mulighed, derfor denne lille oversigt.

Hvis du ikke vil læse det hele, så læs slutningen!

Vi oplistede, hvad vi kunne huske og gik ind i ARKIV.dk (arkivernes digitale univers!) for at finde foreninger. Vores mand på modtagelser (Knud W. Hansen) fik sat numre på de arkivalier m.v., som vi har i vores arkivrum, og han fandt protokoller i "sin omfattende samling". Susanne Poulsen fandt arkivalierne frem (og fandt meget andet, som ikke skulle ligge der!). Hanne Sørensen "gik" i billedarkivet og fandt "foreningsbilleder". – Otto Sørensen forfattede (de fleste) tekster og overskrifter.

Så var opgaven at finde de rigtige dokumenter, som ofte lå (godt) gemt i vores kasser og at vælge hvilke, der egnede sig til udstillingen. Her kom resten af de frivillige på arbejde - og det sluttede så med alles hjælp til opsætning, rengøring m.v. – og Kassereren, Per, fandt flere opslagstavler.

Hurtigt var det blevet besluttet, at det kun var "døde" foreninger, vi kunne udstille, altså ikke foreninger, som stadig fungerer i sognet (TSG, TGB

Fortsættes på side 4

f.eks,). Vi fravalgte også andelsselskaber (mejerier, frysehuse m.v.) – dem må vi vende tilbage til. – Når der derfor mangler nogle numre i listen herunder, er det altså foreninger, vi har gemt til en anden gang. (Numrene viser, hvor arkivalierne er gemt).

1. Husmandsforening (Brandskab 82-84 2005/98 A147)- 2012/17 B 1100/1300- 2014/30 A359
2. Sangforeningen "Lyren's Spareforening 2009/21 A235
4. Grisekassen - Grænge?
5. Folkedanserforeningen (M13?)-B 1111, 1938-5a.
   Børnedans (Anna Smed) 2018/34 B1931
6. Frimærkeklub (Avisudklip)
7 Øster Toreby Håndboldklub 1998/56 A164
8 Toreby Tennisklub 2004/333 A453
9. Borger- og Foredragsforening (M1319)-(Toreby 1943 22/5 1.møde) 2019/43
10. Ungdomsklub
11. Toreby Socialdemokratiske F. - (Dilletant) B292,1452,1456,1782
12. Forsvarsbrødre 2013/4 A336 Lb nr
13. (TSG) dilletant 20/15-2004/333 A453
14. Venstrevælger forening A332
15. Fugleskydningsselskab (M13?) -1995/14 A468 M1
16. Sangforeningen "Apollo" A526
17. Husmoderforening

19. Husflidsforening (2004/397-A518 -journal 55?)-2003/256
    A278-A376-2011/12
20. Toreby Sogns Jagtforening – 1933
21. Flintinge Snekasterlav
22. TOREBY Låne og Sparekasse
23. Toreby Skytteforening 1999/7119 A148 Lb nr- 2013/19
    A148 Lb nr
24. Ø. Toreby Borgerforening 1995/14 A468 M1
25. Toreby Husholdningsforening 2020/15-25a Husholdningskredsen 2023/13
27. Toreby Husmandsforening 2012/17 B 1100/1300- 2014/30 A359 Lb nr-
    2017/14 B1245
30. Tærskeværk selskabet FLINTINGE 2014/40 A363 Lb.nr. 1- B 1659- 2015/14
    B(20stk) og i Toreby, Geltofte og Rykkerup!
31. Toreby Sogns Sangforening 2003/161 A282- 2013/51 A345

Slutning: Vi fandt meget om sognets tidligere foreninger, og vi fik flere oplysninger på dagen, men måske sidder du med oplysninger om "foreninger"? - eller billeder? – eller protokoller? – Dem vil vi gerne have - Se adresseliste sidst i bladet – eller kom en tirsdag aften!

Foreningens og Arkivets digitale

MUSEUM

Det digitale museum 10

Genstand: Hat i æske

Beskrivelse: En kyse med bånd
Kysen er foret.

Giver: Boye Jørgensen,
Vestermark 9, Flintinge

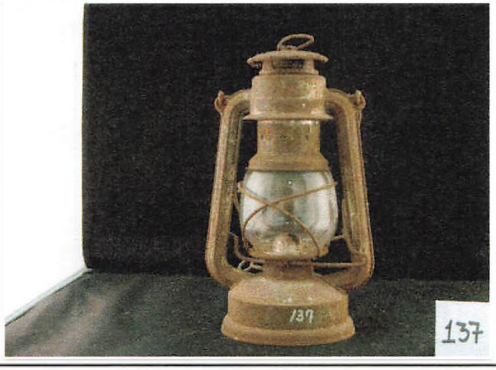
Modtaget: 2004
Museumsnummer: 131

Genstand: Bowlerhat
Beskrivelse: Sort bowlerhat, med
bånd og elegant fór.

Giver: Boye Jørgensen,
Vestermark 9, Flintinge

Modtaget: 2004
Museumsnummer: 133

Genstand: Flagermus lygte
Beskrivelse: Transportabel lygte til brug bl.a. i stalden. Brandbar væ ske, petroleum, væge, flammen kunne skrues op og ned.

Giver: Boye Jørgensen, Flintinge
Modtaget: 2004
Museumsnummer: 137

Det digitale museum 10

136

139

Genstand: **Økse/hakke?**

Beskrivelse: Redskab til at hugge med?

Giver: Boye Jørgensen, Flintinge Vestermark 9

Modtaget: **2004**

Museumsnummer: **136**

Genstand: **Tækkenål**

Beskrivelse: Anvendes ved tækning af stråtag.

Giver: Boye Jørgensen, Flintinge Vestermark 9

Modtaget: **2004**

Museumsnummer: **139 A**

Genstand: **2 Sække**

Beskrivelse: Vævet af sisal eller en form for lærred. Til korn og foderstoffer.

Giver: Boye Jørgensen, Flintinge Vestermark 9

Modtaget: **2004**

Museumsnummer: **138**

Det digitale museum 10

Genstand: **Tækkenål**

Beskrivelse: Anvendes ved tækning af stråtag.

Giver: Boye Jørgensen, Flintinge Vestermark 9

Modtaget: **2004**

Museumsnummer: 139

Genstand: **Fluesprøjte**

Beskrivelse: Giftsprøjte, blev anvendt i staldene.

Giver: Boye Jørgensen, Flintinge Vestermark 9

Modtaget: **2004**

Museumsnummer: 140

Genstand: **Spand**

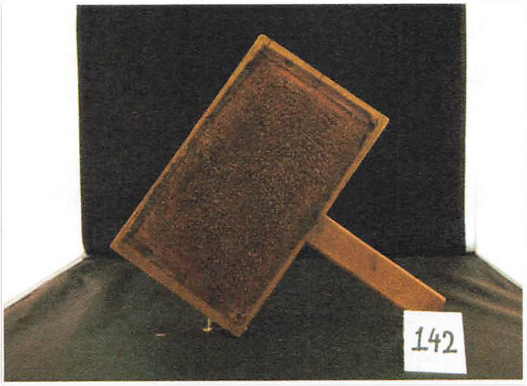
Beskrivelse: Emalieret spand. Blev anvendt til husholdning - fx mælk. Nem at rengøre.

Giver: Boye Jørgensen, Flintinge Vestermark 9

Modtaget: **2004**

Museumsnummer: 141

Det digitale museum 10

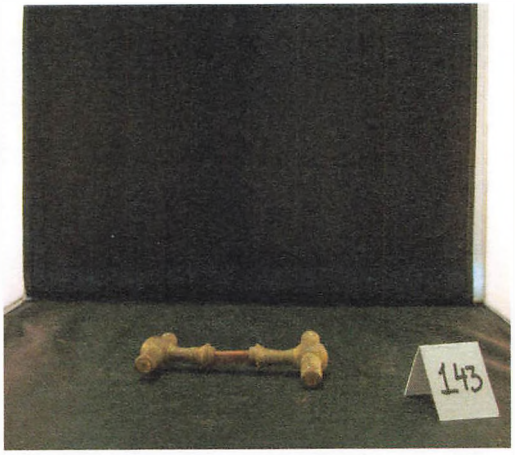
Genstand: Karter

Beskrivelse: Blev anvendt når man skulle karte fårenes uld, så det kunne spinnes til garn.

Giver: Boye Jørgensen, Flintinge

Modtaget: 2004

Museumsnummer: 142

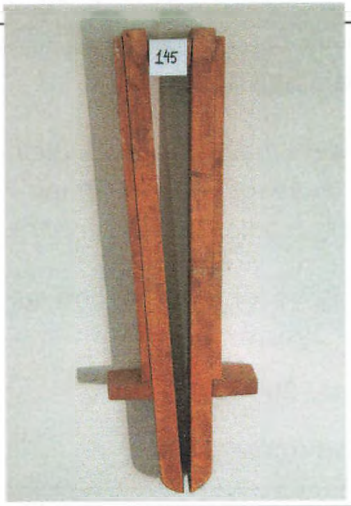
Genstand: Dørhåndtag

Beskrivelse: Gammeldags dør- dørhåndtag.

Giver: Boye Jørgensen, Flintinge Vestermark 9

Modtaget: 2004

Museumsnummer: 143

Genstand: Hjælp!!

Beskrivelse: ?? **Er der nogle af læsere, der kan for- fortælle os, hvad det er??** Evt. til seletøj??

Giver: Boye Jørgensen, Flintinge

Modtaget: 2004

Museumsnummer: 145

"Toreby Forsamlingsgård" – 1887-2024 – Otto Sørensen

En markant bygning midt på "hovedgaden" - mellem "Rytterskolen" og "Gadetræet" – og altså lige midt i Toreby Landsbys historie!

Arkivet gemmer på den gamle forhandlingsprotokol fra 1886 og fra "Love for interessantskabet Toreby Forsamlingshus" fra 1908.

Den spændende protokol begynder således:

> ***"Ved en Generalforsamling, som afholdtes efter forudgående Cirkulære og Bekendtgørelser i de stedlige Aviser den 21. November 1886 i Kommunalstuen, hvortil var mødt henimod 50 Medlemmer af de på Cirkulæret tegnede, vedtoges det med stor Majoritet at påbegynde en Agitation for ovennævnte Foretagende".***

Historien om dette "foretagende" er spændende og ganske lærerrig, hvis man står med et projekt, man gerne vil have hurtigt gennemført. MEN den historie er alt for langt til et lille blad! - Derfor denne meget lille "oversigt" over byggeforløbet med citatet fra "Forhandlingsprotokollen":

- 21. november 1886: Første møde (generalforsamling)
- 27. november 1886: Første bestyrelsesmøde.
- Midt i december: Bestyrelsen har indsamlet/tegnet 184 medlemmer.
- 26. december 1886: "afgørende generalforsamling om foretagendes videre fremme eller forkastelse". Det vedtoges "at begynde bygningens opførelse", og der valgtes et udvalg til dette. På mødet drøftedes også "kørsel af kampesten og grus"!
- 10. januar 1887: Det nedsatte udvalg afgav sin betænkning, og bestyrelsen indkaldte til generalforsamling.
- 16. januar 1887: Generalforsamling, hvor udvalgets betænkning blev vedtaget, og formanden gjorde "forsamlingen opmærksom på, at bestyrelsen havde i sinde at fremme opførelsen så hurtig som vejrforholdene ville tillade det".
- 20. januar 1887: Bestyrelsen forhandler om leverance (af) "kalk, grundsten, grus og mursten".
- 5. februar 1887: "Licitation over kamsten (?) og grus til Interesent-skabs-bygningen (Forsamlingshuset). – Til at levere så mange kamsten (?), som der skal benyttes ved Forsamlingssalen og Brugsudsalgsstedet blev (?) Jørgen Leth, Flintinge, antaget til en pris af 215 kr. at levere inden den 20. marts. Til at levere sten til stalden blev på samme konditioner antaget Hans Ebbes Enke, Flintinge, for en pris af 76 kr.".

Fortsættes på side 6

1887 – et år efter første møde! Så er byggeriet af "foretagendet" i gang! – og første bal afholdes i efteråret 1887! - Protokollen fortæller det fantastiske forløb i sit knappe sprog, og jeg har lyst til at nævne nogle af **"Ildsjælene"!**

Her nævnes nogle af de personer, der ved deres underskrift eller tillidsvalg må være værdige til betegnelsen:

- Smed L.C. Jørgensen, Grænge (formand),
- Gårdejer Hans Ringsing, Thoreby,
- Gårdejer Hans Hilt, Thoreby ,
- Gårdejer Hans Hansen, Nagelsti,
- Gårdejer H.P. Suhr, Flintinge,
- Gårdejer Hans Mortensen, Grænge,
- Bødker P. Jørgensen, Flintinge,
- P. Madsen Vest, Grænge,
- Niels Ringsing, Flintinge,
- Parcellist Hans Olsen, Grænge,
- Tømrer P. Hansen, Thoreby,
- Parcellist H. Kr. Hansen, Grænge,
- Møllebygger N. Clausen, Thoreby.

Forsamlingsgården i Toreby
SELSKABSLOKALER

Takket være dem – og mange andre – har Toreby haft et Forsamlingshus til bl.a. møder, foredrag, danseundervisning, skydning, udstillinger, skuespil/revyer, gymnastikopvisninger og (familie-)fester, og bygningen fungerer stadig som **"Toreby Forsamlingsgård"**!

Et efterspil, som kan læses i MUSSE HERREDS DOMPROTOKOL viser, at det måske var gået lidt for hurtigt:

Nu stod Forsamlingshuset der og var i funktion til mange aktiviteter, MEN huset var blevet bygget på en grund, som ikke var ejet af selskabet! Der var tale om "gadejord", som fra gammel tid var fællesjord for landsbyen. Der var – i 1886 – givet mundtlig tilladelse til brug af grunden "fra Ejeren af det omliggende Fæstegods (Fuglsang), Bylauget og Sognerådet".

MEN i 1910 - 23 år efter bygningens ibrugtagning – blev det nødvendigt at få bragt grundejerforholdene i orden. Det gribes an på den måde, at Interessentskabet/Forsamlingsbygningen via en sagfører "indstævner alle, der mener at have adkomst til grunden at kunne beviseliggøre deres adkomst".

Ingen meldte sig, og retten kunne derfor udtale d. 4. maj 1911: "Thi kendes for ret "Thoreby Sogns Forsamlingsbygning" bør være ejendomsberettiget til Ejendommen Mtr.100 af Thoreby By og Sogn ".

Besøg fra USA!

Slægtsforskning er en interesse, der optager mange, og det betyder besøg i arkiverne - også vores.

Et par fra USA ønskede oplysninger om "Bryggergården" i Toreby, hvor familien var kommet fra for mange år siden. Vi fandt de oplysninger, vi havde om ejere/fæstere og hjalp med at placere dem i slægtstræet.

De vidste (fra "oldemors beskrivelse"), at gården lå nær ved kirkegården, og de havde ledt efter den, men uden at finde den.

Vi kunne så fortælle, at gården var brændt ned til grunden og flyttet til ny plads – ved siden af præstegården. Det var nyt for dem. De ville gerne se gården, og det var ikke nogen stor opgave. Vi gik til Arkivets gavlvindue (mod nord) og pegede over gaden.

Vi tilbød at følge med dem over til gården, og stor var deres forbavselse, da de blev vel modtaget af nuværende ejere, som inviterede indenfor. – Det var et Danmark, som slog dem med forbløffelse!

Kontingent for 2024:

kr. 200 for "familie-medlemskab" og firmaer
kr. 150 for "enkelt-medlemskab".

- Betal kontant ved dit besøg i ARKIVET – eller ved generalforsamlingen.
- Har du "net-bank" – benyt vores konto nr. 5359 0243551,
  - husk at oplyse "afsender".

Efterlysninger:

1. Hvis du har en **mail-adresse**, som du vil give os, så send en mail til **info@torebyarkiv.dk** – eller til **perlp54@gmail.com (kasserer Per Poulsen). Husk at oplyse navn og adresse**!
2. Hvis du har en **telefon**, der kan modtage **SMS'er**, så skriv nummeret i mailen eller SMS til 2929 0090 – husk afsender. - Vi skal nok lade være med at misbruge oplysningerne (eller "dele" dem med andre!), men vi vil gerne være lidt moderne!
3. Da vi er få til at "løbe rundt", og da porto er en stor post på regnskabet, og da mange alligevel læser aviser og blade via en computer eller en smartphone, vil vi tilbyde, at sende bladet digitalt? Send os en mail med tilladelsen/ønsket, og vi sørger for at sende dig de fremtidige numre af ORIENTERING.

ARKIVET's adresse er: Åmarksvej 5 [1.sal], 4891 Toreby (nu med LIFT!)

Bestyrelse m.m.:

Hanne Sørensen (formand)	Møllevej 14, Flintinge, 4891-Toreby (71755018) *hanne@flintinge.eu*
Per Poulsen (kasserer)	Kraghave Møllevej 38G, 4800-Nyk.F (2163 7686) *perlp54@gmail.com*
Knud Wilster Hansen	Gl.Landevej 19, 4891-Toreby (2335 5798) *reklamemix@hotmail*
Bodil Janik (sekretær)	Strandgade 45 [st.th.] 4800-Nykøbing F (2910 2150) *janikbodil@gmail.com*
Else Ravn-Nielsen (suppl.)	Toreby Vestergade, 4891-Toreby
Egon Lintner (suppleant)	Flintingevej 7, Flintinge, 4891-Toreby, (5486 9438)
Susanne Poulsen (arkivleder)	Kraghave Møllevej 38G, 4800-Nyk.F, (23654985) *swp62@outlook.dk*
Arkivet:	2929 0090 – og ***info@torebyarkiv.dk*** Facebook: **Toreby Sogns Lokalhistoriske Forening & Arkiv**
Arkivets hjemmeside:	***torebyarkiv.dk/***
Otto Sørensen (redaktør)	Møllevej 14, Flintinge, 4891-Toreby, (5486 9466 – 7175 5060) *otto@flintinge.eu*

Arrangementer – notér og mød op!

Tirsdag d. 27. februar kl. 19,00: ordinær generalforsamling - i Torebycentrets cafeteria – **"Åkanden"** - Åmarksvej 5, Toreby. Se dagsorden og yderlige oplysninger i bladet.

Tirsdag d. 9. april kl. 19 i Sundkirkens menighedssal: -

Minder fra det gamle Sundby og Øster Toreby. - Ved hjælp af billeder og fortællinger kommer vi en tur rundt i det gamle Sundby og Øster Toreby. - **Flemming Müthel Olsen** deler ud af sin store viden.

Der vil være kaffe/te og kage. Prisen for dette er **20 kr.**

Kom og se fotos fra Sundby på stort lærred!

Alle er velkomne, så tag gerne din "nabo" med.

